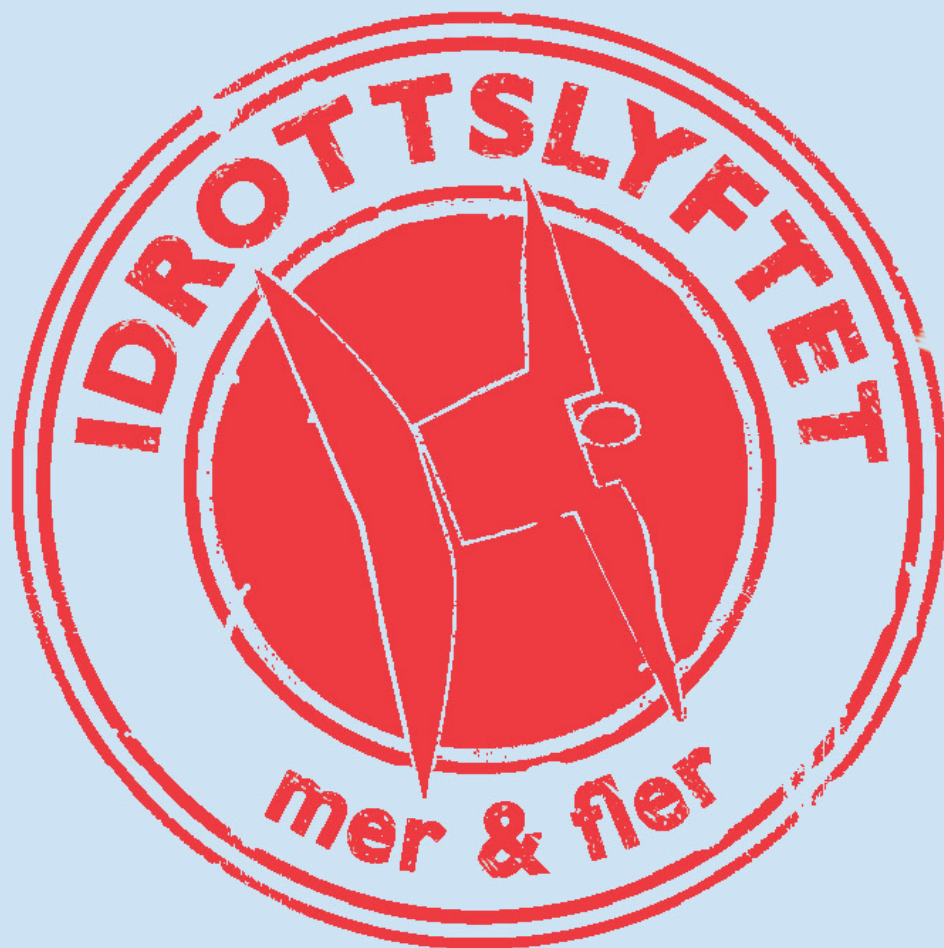

IDROTTSLYFTETS EXTERNA UTVÄRDERING

Sammanfattande analys och slutsatser

Information om Idrottslyftets utvärderings- och forskningsinsatser

Genom regeringens satsning, kallad ”Idrottslyftet”, fick den svenska idrottsrörelsen under perioden 2007 – 2011 möjlighet att genomföra den hittills största satsningen någonsin för att utveckla barn- och ungdomsidrotten. Idrottsrörelsen har sammanlagt fått två miljarder kronor för att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och utveckla verksamheten, så att de väljer att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet skulle utgå från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv och genomsyras av riktlinjerna i ”Idrotten vill”.

Självklart är det viktigt att en satsning av denna storleksordning följs upp och utvärderas. Riksidrottsstyrelsen tog därför i ett tidigt skede beslut om en forsknings- och utvärderingsplan, som bestod av följande tre delar:

1. Redovisningar och rapporter

Samtliga specialidrottsförbund, distriktsidrottsförbund och SISU-distrikt har varje år fått lämna in statistiska uppgifter samt en beskrivning av sitt arbete kring Idrottslyftet till RF. Dessa uppgifter har därefter sammanställts av RF och mynnat ut i en rapport som årligen skickats in till regeringen. Dessa rapporter finns att ta del av på följande länk: <http://www.rf.se/Vi-arbetar-med/Politiskafragor/Idrottslyftet/Rapporter/>.

2. Extern utvärdering

Syftet med den externa utvärderingen har varit att på ett så objektivt sätt som möjligt beskriva och diskutera hur idrottsrörelsen uppnått Idrottslyftets mål och syften. Den har pågått löpande under stora delar av satsningen och tagit sin utgångspunkt i förbundens egna mål och strategier och vilka genomslag dessa fått på föreningsnivå. Detta för att bland annat få fram en generell bild av vad valda strategier och metoder resulterat i. Dessa erfarenheter är viktiga att ha med i det fortsatta utvecklingsarbetet.

För att genomföra den externa utvärderingen har RF anlitat sex lärosäten samt två konsultföretag, varav det ena gjort en överläsning av samtliga sju utvärderingar för att finna gemensamma slutsatser.

3. Forskning om barn- och ungdomsidrott

RF och tillhörande förbund har genom en rad tidigare forsknings- och utvärderingsprojekt ökat sin kunskap om hur idrottsverksamheten fungerar. Ytterligare kunskap om idrottens betydelse för både individer och samhälle, som bygger på en väl dokumenterad bild av verkligheten, är viktig.

Som ett led i denna strävan utlyste RF i samarbete med CIF under våren 2009 forskningsmedel till vetenskapliga studier, som skulle ta sin utgångspunkt i frågeställningar med anknytning till idédokumentet ”Idrotten vill” eller till Idrottslyftets mål och syften. 12 forskningsprojekt beviljades medel.

När detta skrivs i mars 2012 är alla utvärderingsrapporter samt 8 av 12 forskningsrapporter klara. Alla färdiga rapporter presenteras på www.rf.se/idrottslyftet. För att det ska synas att rapporterna ingår i Idrottslyftets utvärderings- och forskningsserie har RF valt en enhetlig layout. Några innehållsmässiga och språkliga justeringar har dock inte gjorts, utan detta ansvar har överlämnats till respektive rapportförfattare.

Med förhoppning om att dessa rapporter bidrar till eftertanke och utveckling av er verksamhet!

Erik Strand
Generalsekreterare
Riksidrottsförbundet

Innehåll

Inledning - uppdrag och avgränsning	6
Bakgrund	7
Regeringen ger uppdrag	7
Uppdrag, genomförande och utvärdering.....	8
Kort sammanfattning av läroverkens utvärderingsrapporter	9
Umeå universitet - pedagogiska institutionen	9
Övergripande slutsatser.....	9
Utvärderarnas egna diskussioner:.....	11
Linnéuniversitetet - Avdelningen för Idrottsvetenskap	12
Övergripande slutsatser.....	12
Utvärderarnas egna diskussioner.....	13
Malmö Högskola - Idrottsvetenskap	13
Övergripande slutsatser.....	13
Utvärderarnas egna diskussioner.....	14
Högskolan i Halmstad- Sektionen för Hälsa och Samhälle	14
Övergripande slutsatser (Tyngdlyftningsförbundet)	14
Utvärderarnas egna diskussioner (Tyngdlyftningsförbundet):.....	15
Övergripande slutsatser (Styrkelyftsförbundet)	15
Utvärderarnas egna diskussioner (Styrkelyftsförbundet):.....	16
Göteborgs universitet – Institutionen för Kost- och Idrottsvetenskap	16
Övergripande slutsatser.....	16
Utvärderarnas egna diskussioner:.....	19
GIH – Gymnastik och Idrottshögskolan	19
Övergripande slutsatser.....	19
Utvärderarnas egna diskussioner:.....	22
Ramböll	23
Övergripande slutsatser.....	23
Utvärderarnas egna diskussioner.....	25
Analysrapport	25
Vilket var Idrottslyftets uppdrag?.....	25
Några förutsättningar för min analys.....	25
Tolkningen av uppdragsbeskrivningen och synen på Idrottslyftet.....	26
Synen på Idrottslyftet.....	26
Hur har Idrottslyftets grunduppdrag tolkats i hela organisationen?	26
Synen på upplägget av Idrottslyftet.....	26
Det decentraliserade arbetssättet.....	26
Idrottsrörelsen var bättre förberedd.....	27
Administrativa system och problem att analysera.....	27
Specialidrottsförbundens paketlösningar kontra friheten att skapa egna projekt.....	27

Genomförande av Idrottslyftet och hur väl man uppfyllt målen:.....	27
Öppna dörrarna för fler barn och ungdomar.....	27
Utveckla befintlig verksamhet så att de fortsätter idrotta högre upp i åldern.....	28
Jämställdhet och jämlikhet.....	28
Idrotten Vill.....	28
Har det blivit utveckling eller mer av samma?	28
Utvärdering av Idrottslyftet.....	28
Specialidrottsförbunden brister i den löpande utvärderingen av projekten	28
Fördelar och nackdelar med att flera olika aktörer slututvärderar	29
Medskick inför framtiden	29

Inledning - uppdrag och avgränsning

Mitt uppdrag har varit att göra en analys av de utvärderingsrapporter som Riksidrottsförbundet har fått in gällande Idrottslyftet. Utvärderingsrapporterna har genomförts av sex lärosäten samt Ramböll Management. Analysen har bestått i att sätta mig in i grunduppdraget från regeringen gällande Idrottslyftet, på vilket sätt Riksidrottsförbundet har valt att forma genomförandet samt på vilket sätt man valt att utvärdera. Med den kunskapen i botten har uppdraget därefter bestått i att göra en fördjupad genomläsning av de sju utvärderingarna i syfte att hitta gemensamma röda trådar och erfarenheter.

Tanken med denna analysrapport är att den ska utgöra ett lärande dokument för idrottsrörelsen. Den kommer att lyfta fram sådant som fungerat bra och mindre bra men hela tiden med ett lärande till skillnad från ett dömande perspektiv som utgångspunkt.

Viktigt att påtala är att detta inte är en vetenskaplig rapport och ska således inte hanteras som en sådan. Mitt uppdrag har varit att med subjektiva ögon titta på utvärderingarna och visa på de röda trådar som kan vara intressanta att diskutera inför framtiden.

Stockholm 2011-12-22

Eva Nordström
Egenmakt AB

Bakgrund

Regeringen ger uppdrag

Idrottsrörelsen har under många år erhållit statsbidrag från staten. Den ekonomiska ersättningen har inte varit villkorad utan idrottsrörelsen har självständigt fått formulera sitt uppdrag. Mellan åren 2004-2007 genomfördes en extra idrottsatsning, det sk. Handslaget. Regeringen villkorade i och med denna extra satsning vad pengarna skulle användas till. Detta skapade en intern diskussion om idrottens självständighet. En annan diskussion gällde förbundens roll som part i utvecklingsarbetet och därmed deras behov av ytterligare stöd, vilket inte medgavs. Erfarenheten från dessa diskussioner hade man sedan med sig in i arbetet inför uppdragsbeskrivningen gällande Idrottslyftet.

I Handslaget hade idrottsrörelsen 5 specifika områden att arbeta med. Dessa var:

- o Öppna dörrarna för fler
- o Hålla tillbaka avgifterna
- o Satsa mer på flickidrotten
- o Delta i kampen mot droger och
- o Intensifiera samarbetet med skolorna¹

Uppdraget förtydligas i regeringsbeslutet från den 22 maj 2003;

- "Åtgärder skall bland annat vidtas för att erbjuda barn och ungdomar, som idag inte deltar i idrottsverksamhet, lustfyllda och hälsofrämjande aktiviteter/.../Idrottsföreningar skall uppmuntras att i nära samarbete med skolorna utveckla metoder som lockar alla elever till fysisk aktivitet i olika former"

Under Handslaget hade man i idrottsrörelsen många diskussioner kring tolkningen av detta sista tillägg. Innebar denna skrivning att alla, även inaktiva barn och ungdomarna, skulle nås? Var det ett uppdrag för idrottsrörelsen eller inte? Var det rimligt eller en utopi?

Inför Idrottslyftet arbetade regeringen fram direktivet för satsningen tillsammans med Riksidrottsförbundet. Idrottsrörelsen var

därmed på ett helt annat sätt delaktig i formuleringen av grunduppdraget än inför Handslaget.

I uppdragsbeskrivningen kom regeringen och Riksidrottsförbundet fram till att välja bort de specifikt definierade områdena till förmån för en bredare och mer allmän skrivning. Uppdragsbeskrivningen landade vidare i att också satsa på de barn och ungdomar som är motiveerade att idrotta. Målet för Idrottslyftet definierades som att öppna dörrarna för fler barn och ungdomar och få dem att stanna kvar längre. Inriktningen samlades i följande direktiv från regeringen:

*- "Ökade insatser görs för att stötta och uppmuntra specialidrottsförbund och idrottsföreningar att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och utveckla sin verksamhet så att de fortsätter idrotta högre upp i åldern. Specialidrottsförbunden ges resurser till att utveckla sina idrotter och intensifiera arbetet genom att utveckla strategier, identifiera utvecklingsbehov, bistå med fakta och kompetens samt utvärdera och sprida goda erfarenheter. Ytterligare insatser görs för att öka rekryteringen och utveckling av idrottsledare samt samverka med skolorna. Allt arbete utgår från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv."*²

Genom beslutet beviljade regeringen 2 miljarder kronor till Idrottslyftet fördelat på 0,5 miljarder årligen under tidsperioden 1 juli 2007-30 juni 2011.

Regeringens uppdragsbeskrivning låg till grund för de fyra utvecklingsområden som Riksidrottsförbundet specificerade inför arbetet med Idrottslyftet:

1. Utveckla specialidrottsförbund och föreningar
2. Ökad tillgänglighet till anläggningar och idrottsmiljöer
3. Ledarförsörjning - för att stärka föreningarna
4. Samverkan med skolan

Medlen och ansvaret för Idrottslyftet fördelades så att samverka med skolorna och till-

¹ Ur RFs material "Här är handslaget – fyra år summeras"

² Regeringsbeslut Ku2007/608/KR

gängligheten till anläggningar sköttes av de 21 distriktsidrottsförbunden, ledarförsörjningen sköttes av SISU³ och de 69 specialidrottsförbunden ansvarade för utvecklingen av sitt respektive specialidrottsförbund och för sina föreningar.

Handslaget genomfördes under åren 2004-2007. Regeringen tillsköt då medel till idrottsrörelsen på 1 miljard fördelat över 4 år.

Lars Magnus Engström genomförde på Riksidrottsförbundets uppdrag en utvärderande sammanställning med titeln "Forskning om Handslagets genomförande och resultat". Rapporten presenterades den 1 jan 2008.

I den formulerades ett antal utmaningar som utvärderaren menade att idrottsrörelsen står inför, där medel från det kommande Idrottslyftet skulle kunna användas som en långsiktig strategisk satsning. Rapporten lyfte frågan om uppdrag och mål för ett kommande Idrottslyft, och om det är mer av samma man vill ha eller om man vill ha utveckling. Han förde också ett resonemang kring för vilka dörrarna ska öppnas. I sammanställningen lyfte han också frågor som hur samverkan med skolan ska formas och vilken roll idrottsrörelsen ska ha vid etablering och drift av näridrottsplatser.

Uppdrag, genomförande och utvärdering

Riksidrottsförbundet utgick vid organisationen av Idrottslyftet från sin grundsyn att det är specialidrottsförbunden som har bäst kunskap om hur verksamheten ska utformas och genomföras. Därför fattades beslut om att Idrottslyftets medel skulle prioriteras och hanteras av specialidrottsförbunden och distriktsidrottsförbunden men med en gemensam uppföljning av Riksidrottsförbundet. Specialidrottsförbunden och distriktsidrottsförbunden fick då i uppgift att själva upprätta utvecklingsplaner, sätta mål och fördela projektmedel med utgångspunkt i regeringens uppdragsbeskrivning.

Under Handslaget hade man valt en utvärderingsmetod som bestod i att man utlyste eko-

nomiska medel för forskning kring de fem prioriterade områdena, se ovan. Tjugotre forskare valdes ut att genomföra forskning fördelat på de fem olika områdena. Det fanns från Riksidrottsförbundets sida ingen styrning av forskningen. Parallellt gjorde Riksidrottsförbundet en kvantitativ sammanställning kring omfattningen av de som deltagit i Handslaget. När resultatet från de externa forskarnas arbete presenterades för idrottsrörelsen kände specialidrottsförbunden inte igen sig i det som framkom och de hade önskat sig mer av en "vanlig" utvärdering. En anledning till det kan vara att Idrottsrörelsen under de 4 åren hade genomgått en dynamisk förändringsprocess gällande tolkningen av uppdraget medan forskningen utgick från grunduppdraget. Därför uppstod en disparens kring uppdragets målsättning och dess utfall. Riksidrottsförbundet tog till sig erfarenheterna och reaktionerna kring utfallet av forskningen kring Handslaget och hade det som grund då man utformade och valde utvärderingsform för Idrottslyftet.

Riksidrottsförbundet försökte inför Idrottslyftet att utforma en modell som skulle kännas relevant och intressant för specialidrottsförbunden och som skulle kunna resultera i en lärande utvärdering snarare än en ren forskningsstudie. Riksidrottsförbundet valde att knyta kontakt med de lärosäten och den konsultfirma man tidigare samarbetat med inom idrottsforskning. De som valdes att genomföra utvärderingarna av Idrottslyftet blev GIH Stockholm, Göteborgs universitet, Högskolan i Halmstad, Linnéuniversitetet, Malmö Högskola, Umeå universitet samt den externa konsultfirman Ramböll Management.

En förfrågan gick ut parallellt ut till specialidrottsförbunden där de frivilligt kunde anmäla sig att delta i utvärderingen vilket ett antal förbund gjorde (24 st av 70). De intresserade specialidrottsförbunden klustrerades samman utifrån en blandning av storlek, släktskap och möjlighet till utbyte av varandras erfarenheter. Respektive grupp kopplades sedan till ett lärosäte som därefter tillsammans fick i uppdrag att utforma den utvärdering de önskade skulle genomföras. En grundtanke i utvärderingsmodellen var att specialidrottsförbunden inom sin grupp skulle få möjlighet att träffas och utbyta

³ SISU Idrottsutbildarna, idrottsrörelsens studieförbund

erfarenhet, samt att som grupp också få möta lärosätena och forskarna.

Kort sammanfattning av läroverkens utvärderingsrapporter

Under denna del sammanfattas de olika lärosätena samt Rambölls utvärderingsrapporter. De delar som är kursiverade är citat tagna direkt ur respektive rapport. Den enda korrigerings som gjorts är att ändra i texterna så att alla använder samma terminologi på Riksidrottsförbundet (RF), distriktsidrottsförbundet (DF), specialidrottsförbundet (SF) och föreningar. Benämningarna har varierat mellan de olika rapporterna. Denna justering har endast gjorts för att kunna underlätta för läsaren och utgör ingen innehållsmässig skillnad.

Umeå universitet - pedagogiska institutionen

Umeå universitet hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera Budo- och Kampsportsförbundet, Gymnastikförbundet, Handikappidrottsförbundet, Innebandyförbundet och Skidförbundet. Tre delstudier genomfördes inom ramen för utvärderingen.

Delstudie 1

Den första studien syftade till -” Att få en bild av hur centrala aktörer på SF nivå beskriver och uppfattar arbetet med Idrottslyftet och hur erfarenheter från Handslaget tagits tillvara”. I denna första studie genomfördes intervjuer med förtroendevalda och anställda med nyckelpositioner inom respektive SF.

Delstudie 2

I delstudie två analyserades samtliga projekt som beviljats medel under År 1 (2007-2008) samt År 3 (2009-2010) inom respektive SF. Syftet med delstudie 2 var att- ”Att få en bild av var projektets utvecklingsfokus ligger och hur projekten överensstämmer med riktlinjerna i Idrotten Vill samt om projektens inriktningar förändrats under tid”.

Delstudie 3

I delstudie tre försökte Umeå universitet att fånga den samlade erfarenheten som finns av Idrottslyftet på föreningsnivå inom respektive

idrott. Syftet med delstudie 3 var - ”Att få en bild av hur SF:s arbete med Idrottslyftet uppfattas på föreningsnivå och hur det vardagliga arbetet med Idrottslyftet gestaltar sig i föreningarna”. En webbenkät skickades ut till alla Idrottslyftsansvariga (1026 st) i föreningar som sökt medel för projekt inom Idrottslyftet för år 4 (2010-2011). Av dessa inkom 486 svar vilket ger en svarsfrekvens på 47%.

Övergripande slutsatser

Utifrån de initialt, av Umeå universitet, definierade frågeställningarna visar utvärderingen av Idrottslyftet följande;

”Hur uppfattar specialidrottsförbunden uppdraget från Riksidrottsförbundet (och regeringen).

- o SF:en är överlag positiva till att särskilda utvecklingsmedel öronmärkta för barn och ungdomsidrott fördelas utöver ordinarie medel.
- o SF:en är positiva till att det finns en större frihet inom Idrottslyftet än inom föregångaren Handslaget när det gäller användningen av medlen.
- o SF:en är mycket positiva till att det inom Idrottslyftet finns medel som kan användas på specialidrottsförbunds nivå för att stödja och stärka aktiviteter på föreningsnivå.
- o SF:en ser överlag Idrottslyftet som ett viktigt uppdrag från statsmakten och man har inga problem med att verksamheten följs upp och granskas.
- o För SF:en är en huvudsaklig uppfattning att uppdraget från RF (och regeringen) innebär att den egna verksamheten måste expandera.

Hur förstår man den egna verksamheten i relation till uppdraget?

- o Det skiljer sig i självförståelsen i relation till uppdraget mellan specialidrottsförbunden. Från att Idrottslyftets mål och intentioner överensstämmer helt med den verksamhet som bedrivs och att medel därför kan användas för att stärka det ordinarie arbetet till att uppdraget kräver att den egna verksamheten utvecklas och förändras om målen med Idrottslyftet ska kunna uppnås.
- o För att verksamheten ska kunna

expandera anser specialidrottsförbunden att det krävs fler och mer utbildade ledare, fler anläggningar och fler föreningar.

- o Även på föreningsnivån är expansion genom ledarrekrutering, ledarutveckling och anläggningsutveckling den centrala förståelsen av uppdraget i relation till den egna verksamheten.

Vilka mål ställer man upp för Idrottslyftet?

- o De mål som ställs upp för specialidrottsförbunden för verksamhet inom Idrottslyftet kan utläsas ur respektive specialidrottsförbunds utvecklingsplan. Målen handlar huvudsakligen om att rekrytera flera barn och ungdomar och att utveckla verksamheten genom ledarutbildning och föreningsutveckling. Det är tveksamt om SF:ens mål svarar mot målen för Idrottslyftet eftersom jämställdhets- och jämlikhetsperspektiven kan sägas vara underordnade rekryterings- och utvecklingsperspektiven.

Vilka strategier och metoder utvecklas och används?

- o Strategierna och metoderna skiljer sig mellan specialidrottsförbunden när det gäller att uppfylla målen för Idrottslyftet. Detta hänger naturligt samman med att självförståelsen i relation till uppdraget varierar mellan SF:en. I SF som ser uppdraget som helt överensstämmande med den ordinarie verksamheten är graden av styrning låg, medan styrningen är hög i SF som anser att den egna verksamheten måste utvecklas för att nå målen. Strategier för styrning är att rama in friheten för vilka projekt som beviljas medel t ex genom att ange tydliga områden eller att erbjuda projekt framtagna och beslutade på SF-nivå.
- o Strategier för att öka jämställdheten och jämlikheten och därmed rekrytera flera och behålla fler i verksamhet finns inte hos alla SF. Strategier och metoder för ökad jämställdhet finns i SF med hårdare styrning, t ex i form av ”fasta projekt” framtagna på SF-nivå. Strategier och metoder för jämlikhet saknas nästan helt.
- o Flertalet SF använder förbundsutvecklingsmedel för att stödja verk-

samheten på föreningsnivå. SF med hårdare styrning har en tydligare strategi för hur specialidrottsförbundsutvecklingsmedlen ska stödja utvecklingen på föreningsnivå för att nå målen med Idrottslyftet.

- o Att lämna över ansvaret till föreningarna att utforma strategier och metoder framstår som den vanligaste strategin för SF på aggregerad nivå
- o På föreningsnivån resulterar detta i strategier och metoder som svarar mot kvantitativ snarare än kvalitativ utveckling.

Vilka resultat når man?

- o Överlag är det svårt att i detalj säga vilka resultat som är en effekt av Idrottslyftet och vad som är ett resultat av ordinarie verksamhet. Särskilt i SF där uppdraget med Idrottslyftet och ordinarie verksamhet smälter samman.
- o Resultaten som uppnås förefaller vara relativt oberoende av de målsättningar, utvecklingsplaner och andra direktiv som upprättats.
- o En stor andel rekryteringsprojekt har beviljats medel och det är rimligt att anta att åtminstone en del av dem har inneburit nya utövare och nya ledare till föreningarna.

Det finns dock mycket lite som tyder på att dessa i någon större omfattning skulle ha rekryterats från grupper som är underrepresenterade i de olika idrotterna, möjligen med undantag för att flera flickor och några pojkar rekryterats till något av de specialidrottsförbund där de utgör underrepresenterat kön.

- o Det finns inte mycket i resultaten som pekar mot några för respektive idrott ”stora kvalitativa språng” även om en del av de föreningsutvecklingsinsatser som gjorts kanske på sikt kan bidra till varaktig utveckling och förändring.
- o Ett av de viktigaste resultaten är att föregångaren Handslaget startade upp en process som accelererat under tiden med Idrottslyftet som innebär en större medvetenhet om nödvändigheten av utvecklingsinriktade insatser om idrottens verksam-

hetsidé (som den lagts fast i Idrotten vill) ska uppnås.

Förändras mål, strategier, metoder och resultat över tid?

- o Målen för arbetet med Idrottslyftet har i princip varit oförändrade för de fem specialidrottsförbunden under den period som studerats.
- o Strategierna och metoderna förändras över tid framför allt i de SF som har en hårdare styrning mot de mål som satts upp i utvecklingsplanen.
- o Över lag har SF:en varit framgångsrika när det gäller att utveckla metoder och administrativa rutiner för att få ut medel i verksamhet d v s i föreningsprojekt.
- o Strategier och metoder för att stötta beviljade projekt under projektperioden saknas i princip helt.
- o Metoderna för uppföljning och kontroll har utvecklats, men föreningsarnas frihetsgrader är fortsatt mycket hög.
- o Det sker förändringar över tid, men med skillnader mellan specialidrottsförbunden. Analyserna av projektansökningar visar att utvecklingen går mot flera rekryteringsprojekt och färre utvecklingsprojekt. Om man bryter ner resultaten på SF-nivå är dock trenden den motsatta i två av SF:en. Samtidigt är våra resultat något motsägelsefulla då en majoritet av projektledare i sina svar på föreningsenkäten menar att projekt i den egna föreningen har ändrat karaktär över tid från rekryterings- till utvecklingsprojekt.
- o På en aggregerad nivå ser det inte ut som om strategier, metoder och resultat avseende jämställdhet och jämlikhet förändrats nämnvärt. Om man bryter ner det på SF-nivå finns dock SF som aktivt utvecklat metoder för ökad jämställdhet under den studerade perioden.

Hur svarar mål, strategier, metoder och resultat mot jämställdhet, jämlikhet och riktlinjerna i Idrotten vill?

- o Mål, strategier, metoder och resultat svarar väl mot Idrott för barn och Breddidrott för ungdom, men i mindre omfattning mot Elitinriktad idrott för ungdom.

- o Några riktlinjer dominerar stort i de projekt som beviljas medel inom SF:en, medan andra saknas nästan helt. De dominerande är ledar- och verksamhetsutveckling, medan projekt inriktade mot hänsyn, fair play, ansvar, moral och etik är mycket sparsamt förekommande liksom projekt som syftar till att ta tillvara ungdomars erfarenheter och synpunkter. Här finns dock en del motsägelsefulla resultat då projektledare i sina svar på föreningsenkäten anser att projekt genomförda i den egna föreningen i stor omfattning bidragit till att barn tar hänsyn till kamrater och att de tar ansvar.
- o Mål för jämställdhet och jämlikhet finns i SF:ens utvecklingsplaner, men det är sämre ställt när det gäller strategier och metoder för hur målen ska uppnås. Strategier och metoder för att nå ökad jämlikhet saknas nästan helt.
- o Resultaten indikerar att Idrottslyftet har ringa betydelse för ökad jämställdhet inom de studerade SF:en och än mindre med avseende på ökad jämlikhet. Andelen föreningsprojekt med jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv ser dock ut att öka något i andel under den studerade perioden.
- o När det gäller jämställdhet finns på SF-nivå över lag en medvetenhet om perspektivet, medan den verkar vara avsevärt lägre på föreningsnivå. Medvetenheten om jämlikhetsperspektivet är inte lika hög på SF-nivå som när det gäller jämställdhetsperspektivet och det motsvarande gäller på föreningsnivå.”

Utvärderarnas egna diskussioner:

Kring styrning och ledning

Utvärderarna på Umeå universitet för i sin rapport ett mycket intressant resonemang kring styrning och ledning av Idrottslyftet. De konstaterar att den förhållandevis intakta styrningskedjan från regering hela vägen ner till föreningarna inte har lett till några större avvikelser från de initiala ambitionerna med Idrottslyftet, vilket får anses vara positivt. Med styrningskedja avses att styrande instans lämnar över ansvaret för satsningens mer specifika utformning till underliggande nivå.

Men de konstaterar samtidigt att de underliggande instanserna inte dragit någon större nytta av den frihet man förlänats att anpassa Idrottslyftet efter det egna SFs specifika förutsättningar.

Utvärderarna anser att en rimlig förklaring kan vara SF:en ser positivt på Idrottslyftet som uppdrag från statsmakten. En annan tänkbar förklaring är att specialidrottsförbunden upplever att målen för Idrottslyftet upplevs ligga nära specialidrottsförbundens mål för den reguljära verksamheten. Både den reguljära verksamheten som Idrottslyftet utgår från policydokumentet Idrotten vill. Analogt med detta konstaterar utvärderarna att det är svårt för SF:en att tala om vilka resultat som uppnås på föreningsnivå eftersom de inte har verktyg för att bedöma vilka effekter som är resultat av Idrottslyftet och vilka som är resultat av den ordinarie verksamheten.

Kring jämställdhet och jämlikhet

Under rubriken jämställdhet och jämlikhet konstaterar utvärderarna att de SF som ingår i deras utvärdering har svårt att förhålla sig självkritiska till den egna verksamheten och dess arbete med jämställdhet och jämlikhet. Och att detta sällan problematiseras. Som framgår av de genomgångna utvecklingsplanerna och projektansökningarna saknas nästan helt konkreta strategier på strukturella förändringar, normkritiska aspekter på den egna verksamheten eller förslag på hur ”Idrottslyftsmärkta” och befintliga resurser kan omfördelas för att skapa förutsättningar för att ge fler möjligheter till idrottande. De konstaterar att det finns en stor spännvidd beträffande kunskapsnivå, stöd och handlingsberedskap inom SF:ens olika nivåer. Utvärderarna anser att det vore önskvärt att Riksidrottsförbundet upprättar en jämlikhetsplan liknande den som finns för jämställdhet .

Linnéuniversitetet - Avdelningen för Idrottsvetenskap

Linnéuniversitetet hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera Danssportförbundet, Friidrottsförbundet, Golf förbundet, Ishockeyförbundet och Konståkningsförbundet. Linnéuniversitetet genomförde två webbaserade

enkätundersökningar. En enkät riktad till samtliga föreningar inom de olika SF:en och en enkät till de föreningar som deltagit i Idrottslyftet. Utifrån varje SF:s önskemål genomfördes sedan fördjupande studier.

Övergripande slutsatser

- o ”Idrottslyftets syfte att öppna dörarna för fler har i stort realiserats, dvs. dörarna har öppnats för fler men inte för några nya kategorier barn och ungdomar.
- o Idrottslyftets syfte att behålla barn och ungdomar längre i verksamheten realiserats genom en högre kvalitet i verksamheten, vilken åstadkommes bl.a. genom Idrottslyftets försorg.
- o Specialförbundens olika villkor har haft stor betydelse för Idrottslyftets genomförande. Specialförbundens sätt att hantera Idrottslyftet har varit beroende på den organisation man haft till sitt förfogande.
- o Idrottslyftet innebär en påtaglig budgetförstärkning men många känner inte till vad som hänförs sig till satsningen från regeringen.
- o Det är på föreningsnivå ofta svårt att identifiera och skärskilja verksamhet inom Idrottslyftet från annan verksamhet.
- o Den administrativa hanteringen borde kunna förenklas. Pengarna skickas nu runt i systemet.
- o Föreningarnas möjligheter att realisera Idrottslyftets syften har varit beroende av villkor och ramar såsom anläggningar och kompetens.
- o De varierande villkor som råder förändras inte (utan snarare förstärks av) Idrottslyftet (Matteus-effekten)
- o Föreningarnas sätt att administrativt hantera Idrottslyftet har utvecklats under projektets gång.
- o Det finns en tendens till ökad styrning från specialförbundens sida. Är det ett tecken på att också SF:en börjar se idrottslyftsmedlen som en reguljär budgetförstärkning?
- o Idrottslyftet har givit föreningar och specialförbund påtagliga möjligheter att bedriva verksamhetsutveckling, där olika former av utbildningar spelar en viktig roll.

- o Även i de mest professionella föreningarna är olika eldsjälars nyckelpersoner i Idrottslyftsarbetet.
- o Verksamhetens innehåll utgörs i allmänhet av olika former av prova på verksamhet, fria utvecklingsprojekt, läger och olika former av utbildningsinsatser.
- o Den verksamhetsutveckling som sker genom Idrottslyftet beskrivs till stor del i kvantitativa termer.
- o Idrottslyftet innebär till största delen en satsning på redan befintliga verksamhetsformer.
- o Utbildning beskrivs vanligen kvantitativt genom antal deltagare som genomgått densamma, medan utbildningens innehåll sällan diskuteras.
- o Det är på föreningsnivå ofta svårt att identifiera och skärskilja Idrottslyftet från annan verksamhet.
- o Utbildning beskrivs utifrån kvantitativa ambitioner i antal deltagare och vänder sig till grupper som man kan "ta hand om".
- o Utbildning är inriktad på att man ska bli bättre på det man redan gör men leder inte till förändring eller nya verksamhetsformer.
- o Dessa två punkter ovan stämmer väl med Idrottens kärna=Idrotten gör det idrotten per definition är och kan.
- o Den grundläggande barn och ungdomsledarutbildningen behöver ses över, för att denna ska kunna svara upp mot de förväntningar som reses i Idrotten Vill.
- o Det finns ett stort behov av att dokumentera och sprida de utvecklingsinsatser som görs inom ramen för de fria projekt som utvecklats.
- o De som deltagit i Idrottslyftets satsningar är i allmänhet mycket positiva till dessa.
- o Generellt är både specialförbund och föreningar mycket positiva till Idrottslyftet som ett sätt att utveckla idrotten i Sverige. Det finns emellertid en stor oro inför konsekvenserna av att det tillskott av utvecklingsresurser som Idrottslyftet nu innebär skulle försvinna.
- o Lite tillspetsat kan man sammanfattningsvis säga: Mer av detsamma till desamma."

Utvärderarnas egna diskussioner

Utvärderarna för ett mycket intressant resonemang kring fördelningen av medel inom Idrottslyftet. Idag fördelas medlen så att det specialidrottsförbund som har störst tilldelning när verksamheten mäts i antalet deltagartillfällen också får störst bidrag från Idrottslyftet. Bidraget grundar sig alltså inte på någon kvalitativ bedömning av förutsättningarna som specialidrottsförbunden har att driva utveckling på eller vilka behov som finns inom den specifika idrotten. Detta tillvägagångssätt är oantastligt på så sätt att ingen kan hävda att fördelningen sker godtyckligt. Å andra sidan kan det ifrågasättas ur ett mer kvalitativt perspektiv då det inte är helt självklart att behovet av utvecklingsstöd står i korrelation med verksamhetens volym. Det kanske är de mindre kända idrotterna och specialidrottsförbunden som har en potential att rekrytera fler till idrotten, än de som redan är välkända.

Malmö Högskola - Idrottsvetenskap

Malmö Högskola hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera Ridsportsförbundet, Klätterförbundet, Orienteringsförbundet, Simförbundet samt Taekwondoförbundet. Förutom att beskriva och kritiskt granska SF:ens arbete, granskades även fyra-fem idrottslyftprojekt inom varje SF. Dessa valdes ut i samråd med respektive SF.

Övergripande slutsatser

- o "Idrottslyftet har alltmer - via rutinisering, professionalisering och normering - blivit en del av SF:ens ordinarie verksamhet. Ju mer Idrottslyftsverksamheten blir en del av SF:ens ordinarie verksamhet, desto mer blir en utvärdering av Idrottslyftet även en utvärdering av denna verksamhet.
- o Idrottslyftet har öppnat dörrarna för fler, men få har klivit över tröskeln. Barn- och ungdomsidrotten har inte fått fler medlemmar under de åtta åren med Handslaget och Idrottslyftet. Tillgänglig statistik tyder snarare på att aktiviteten och antalet aktiva har minskat. Å andra sidan tyder tillgänglig empiri på att man har lyckats behålla flera än man skulle ha gjort utan Idrottslyftet.

- o RF har i större utsträckning agerat styrande med bland annat utvecklingsplaner och ett centralt och mer normerande åiterrapporteringsystem. Idrottslyftet har inneburit att SF:en i högre grad har fått värna om sin autonomi, vilket innebär att SF:ens mål med Idrottslyftet tenderar att knytas allt närmare målen i SF:ens strategiska utvecklingsplaner. RF:s fördelningspolitiska principer har under Idrottslyftet fått samma effekter som under Handslaget. En stor andel av Idrottslyftsmedlen har hamnat i stora barn- och ungdomsidrotter, samt i tätbefolkade och socioekonomiskt välmående kontexter.”

Utvärderarnas egna diskussioner

Utvärderarna för i sin rapport en mycket intressant diskussion kring om hur arbetet med Idrottslyftet har fortsatt i samma hjulspår som Handslaget och blivit en rutinisering av arbetet. Utvärderarna menar att det finns en risk att man via paketylösningar i specialidrottsförbunden bidrar till att det blir en ”projektlentrian” dvs man skicka in samma ansökan gång på gång och att Idrottslyftet därigenom blir en del av den ordinarie verksamheten och inte en försöksverksamhet där man låter ”tusen blommor blomma”. Detta är en viktig och intressant fråga som bör diskuteras vidare i idrottsrörelsen.

Utvärderarna lyfter också fram att den troliga anledningen till att idrottsrörelsen lyckats behålla fler genom Idrottslyftet beror på att man i projekten satsat på en medlems- och föreningsutvecklande inriktning. Man har kunnat lägga större resurser på tränings- och tävlingsutveckling, ledarskapsutbildning, redskaps- och anläggningsförbättringar liksom sociala aktiviteter.

Högskolan i Halmstad- Sektionen för Hälsa och Samhälle

Högskolan i Halmstad hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera Tyngdlyftningsförbundet och Styrkelyftsförbundet. Syftet med utvärderingen av de två SF:en samt föreningarna var att studera om målet med Idrottslyftet, att öppna dörrarna för fler samt behålla dem längre i verksamheten, hade uppnåtts.

Tyngdlyftningsförbundet

I utvärderingen ingick två deltagare från Tyngdlyftningsförbundet, båda involverade i beslutsfattande och förarbete i Idrottslyftet. Den ena är medlem i styrelsen och den andra är generalsekreterare för SF. Kvalitativa intervjuer användes som datainsamlingsmetod. Detta skedde vid tre olika tillfällen, två individuella intervjuer samt en sammanslagen intervju där båda representanterna deltog samtidigt. Det sistnämnda intervjutillfället ägde rum när samtliga föreningar besökts. Det skickades också ut 35 digitala enkäter till föreningar inom SF (varav 28 svar). Föreningar som deltog i utvärderingens kvalitativa del valdes ut i samråd med SF. Totalt gjordes elva kvalitativa intervjuer med ordförande eller den ansvariga för Idrottslyftet i föreningen.

Övergripande slutsatser (Tyngdlyftningsförbundet)

”SF ansåg vidare att fler barn och unga har kunnat nås via olika rekryteringsprojekt och det har skett en ökning av antalet yngre lyftare samt antalet licensierade lyftare har inte minskats. Vad som är Idrottslyftets förtjänst anses svårt att urskilja och resultatet beräknas på antalet licensierade barn och unga. Vidare har Idrottslyftet bidragit till en ökning av antalet föreningsledare vilket ansågs positivt då föreningar därigenom kan erbjuda bra aktiviteter och träning. Idrottslyftet visades även bidragit till några oväntade resultat så som samarbete mellan klubbar som verkar inom olika idrotter.

Kontakten mellan SF och föreningarna ansågs vara mycket positiv från båda parterna. Däremot kunde vissa svårigheter i åiterrapporteringar från föreningar till specialidrottsförbund upplevas. Föreningarna erfar att de alltid kan vända sig till SF för hjälp och stöd vilket upplevdes av föreningarna som mycket betryggande.

SF har inte arbetat utpräglat med jämställdhet inom Idrottslyftet på grund av att jämställdhet anses som en naturlig del inom tyngdlyftning. Antalet flickutövare har ständigt ökat under tjugohundratalet men föreningarna upplever en svårighet i rekryteringsprocessen samt

bibehållandet av unga flickor. Kvinnliga tränare och ledare ansågs kunna underlätta detta och det framgick att både SF och föreningar har en önskan om en ökning av kvinnliga förebilder inom tyngdlyftning.

Avslutningsvis vill föreningar fortsätta söka Idrottslyftsmedel för att kunna utveckla sin verksamhet samt både SF och föreningar vill fortsätta med liknande Idrottslyftsprojekt i framtiden som idag beviljas. Undantag är att föreningar ansåg att stimulering av samarbeten mellan olika föreningar, både inom tyngdlyftning och mellan föreningar i olika idrotter, bör uppmuntras”

Utvärderarnas egna diskussioner (Tyngdlyftningsförbundet):

Utvärderarna konstaterar att man saknar uppföljning från SFs sida efter avslutat projekt. Detta skulle kunna vara en stor källa till kunskap och erfarenhet som inte används idag.

Utvärderarna konstaterar även att man inte arbetar så mycket med jämställdhet och jämlikhet i föreningarna och efterfrågar en handlingsplan.

Styrkelyftsförbundet

I utvärderingen ingick totalt två deltagare från SF. Den ena har det nuvarande ansvaret för Idrottslyftet och den andra har varit ansvarig för Idrottslyftet tidigare samt för Handslaget på Styrkelyftsförbundet. Totalt genomfördes två intervjuer.

Det skickades också ut 31 digitala enkäter till föreningar inom SF (varav 22 svar). Totalt gjordes också 7 kvalitativa intervjuer med personer från föreningarna.

Övergripande slutsatser (Styrkelyftsförbundet)

”Sammanfattningsvis kan konstateras att Idrottslyftet anses av SF ha en positiv påverkan för att utveckla föreningar, att mindre föreningar kan öka sin omfattning med hjälp av medel från Idrottslyftet. SF har tidigare utformat grundkriterier som projekten ska följa,

dessa grundkriterier innefattar att utbilda ledare, satsa på flickidrott och vissa materialinköp om de ingår i projektet. För att en förening ska kunna erhålla medel måste ansökan uppfylla samtliga grundkriterier för Idrottslyftet, ha en klar struktur samt vara mätbart. Samtliga beslut angående Idrottslyftet fattas av SF:s styrelse och avslag efterföljs alltid med återkoppling och förslag på förbättringar. Föreningarna ansåg att de vanligast förekommande projektansökningarna var materialutveckling samt ledarutbildningar. De ansåg sig också tilldelats möjlighet till kringaktiviteter utanför idrotten.

SF har beslutat att från och med Idrottslyftet år 5 så kommer 70 procent av medlen inte vara öppna för allmänna ansökningar. Större delen av Idrottslyftet kommer att bestå av specialidrottsförbundsprojekt. Det är en drastisk åtgärd då det tidigare har varit 100 procent av medlen som varit öppna för allmänna ansökningar från föreningar.

En ökning av att bibehålla unga utövare anses existera enligt SF, detta då många motionsidrottare övergått till tävlingsidrott. SF utvärderar resultaten via en grundmall som RF utformat men förespråkar även att föreningar ska skriva en artikel till förbundstidningen där eventuella hinder och resultat belyses. Föreningarna ansåg dock att statistiska utvärderingar var invecklade. De ansåg även det svårt att beräkna resultat då mycket baseras på ledares uppfattningar om vilka som involverats i projekten och vilka som faktiskt kommit tillbaka.

Både SF och föreningarna ansåg kontakten dem mellan varit mycket god och SF uppfattas som mycket tillmötesgående av föreningarna. SF vill att jämställdhet ska belysas i samtliga Idrottslyftsprojekt men enbart ett fåtal föreningarna anser att de tagit hänsyn till jämställdhet i sina projekt. Jämställdhet upplevs som problematiskt av vissa föreningar då en pojkmansdominerad lokal kan upplevas som skrämmande när en nyrekryterad flicka kommer dit. Vidare anser både SF och föreningarna att

kvinnliga ledare kan underlätta rekrytering av unga flickor samt bör eftersträvas.

Avslutningsvis kommer SF även i framtiden följa de tidigare satta riktlinjerna när de beslutar om Idrottslyftsmedel, detta även efter omstruktureringen angående sänkningen av allmänna ansökningar och ökningen av specialidrottsförbundsprojekt.”

Utvärderarnas egna diskussioner (Styrkelyfts-förbundet):

Styrkelyftsförbundet ska göra en ändring så att 70% av Idrottslyftets medel ska gå till av SF initierade och skapade projekt. Utvärderarna anser att denna förändring kan vara positiv för föreningarna då de vet vad pengarna ska gå till, man antar att fler kommer att söka samt att det är tidsbesparande för föreningarna.

Utvärderarna konstaterar att man saknar uppföljning från SFs sida efter avslutat projekt. Detta skulle kunna vara en stor källa till kunskap och erfarenhet som inte används idag.

Utvärderarna konstaterar även att man inte arbetar så mycket med jämställdhet och jämlikhet i föreningarna. I detta arbete skulle SF kunna spela en stor roll.

Göteborgs universitet – Institutionen för Kost- och Idrottsvetenskap

Göteborgs universitet hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera Akademiska Idrottsförbundet, Flygsportförbundet och Korpen Svenska Motionsförbundet samt Riksidrottsförbundet. Utvärderingen genomfördes i form av intervjustudie med föreningar, specialidrottsförbund, Riksidrottsförbundets styrgrupp, Riksidrottsförbundsstyrelserepresentant samt representanter för huvudmannen.

Övergripande slutsatser

SAIF-Akademiska Idrottsförbundet

”Trots att SAIF är ett specialidrottsförbund som inte har traditionell barn- och ungdomsidrott på sitt program och därför inte helt passar in i de ramar som omgärdar Idrotts-

lyftet, har man på ett föredömligt sätt försökt att hitta projekt/verksamheter som ändå kan infogas i den stora statliga idrottssatsningen. Det har inte alltid varit enkelt och en del projekt kan inte entydigt placeras in i det aktuella åldersspannet, då deltagarna ibland också inkluderat äldre (över 20 år) studenter. Detta har ställt till problem både vad beträffar information till föreningar, genomförande, rapportering och utvärdering.

Medvetenheten om problemen har emellertid gjort att man försökt att både förebygga och vara offensiv och förändringsbenägen. Specialidrottsförbundet har arbetat systematiskt och målmedvetet såväl mot RF som mot sina föreningar och resultaten har oftast varit goda. Enstaka projekt har inte lyckats, men merparten har nått sina mål: att utbilda fler kompetenta ledare (trots den stora omsättningen), att engagera inaktiva studenter, att tidigt rekrytera nya yngre studenter till sina verksamheter, som omfattar ett stort utbud av mycket varierat slag alltifrån traditionell gruppgympa och aerobics till Studentiaden och nya okonventionella fysiska aktiviteter. Det är därför angeläget att specialidrottsförbundets förslag om en utvidgad åldersgräns (till 25 år) vinner gehör hos både RF och departement. Då kan många av de goda idéer som inte har kunnat genomföras på grund av åldersbegränsningen förverkligas och många administrativa problem som tidigare utgjort hinder kan lättare övervinnas.”

FSF- Flygsportförbundet

”FSF är ett specialidrottsförbund där flera delförbund inte har traditionell barn- och ungdomsidrott på sitt program i så stor utsträckning, och passar därför inte in i de förutsättningar som gäller för Idrottslyftet. Trots det har flera delförbund försökt att hitta projekt/verksamheter som ändå kan infogas i verksamheten. Detta problem delar FSF med SAIF och Korpen och här måste RF se över regelverket eftersom det rådande starkt missgynnar dessa specialidrottsförbund. Medvetenheten om problemen har emellertid gjort att man försökt att vara förändringsbenägen.

Specialidrottsförbundets har försökt att arbeta målmedvetet såväl mot RF som mot sina föreningar och resultaten både varit goda och mindre goda. Den projektdatabas man utvecklat är föredömlig och borde kunna användas även av andra specialidrottsförbund.

Projektledarna har varit kritiska på ett antal punkter dels mot RF men också mot det egna specialidrottsförbundets hantering av Idrottslyftet. Man har menat att det varit långa svarstider på ärenden relaterade till Idrottslyftet och att det funnits brister i relationen med handläggarna av projektfrågor. Man menade också att frågor som rör Idrottslyftsprojektens utvärderingar och dokumentation måste förbättras inför framtiden och kommande idrottslyftsrelaterade satsningar. Andra mer generella problem inom föreningarna var ledarbristen och att satsningarna inte alltid lyckas därför att de är av allt för temporär karaktär och att man inte alltid kan fortsätta projektidéer när medlen tar slut.

Från specialidrottsförbundsrepresentanterna fanns kritik mot relationerna till RF. Mycket av den problematik som fanns mot egna specialidrottsförbundet hade sitt ursprung i de regler som satts upp centralt inom RF och från uppdragsgivaren (regeringen). Från riksidsrottsförbundshåll hade man också synpunkter på fördelningsprinciperna och åldersgränserna och menar att man kunde ge möjligheter till mer generationsövergripande projekt. FSF menade att RF inte tagit till sig kritiken från Handslaget och de problem som förekom där och ändrade i de delar som var problematiska, exempelvis fördelningsprinciper och uppföljning. Man menade också och generellt att kontaktytorna med RF varit få och sällan förekommande när det gäller dessa frågor.”

Korpen-Svenska Motionsförbundet

”Förbundsmötet beslutade som nämnts att prioritera bidrag till de större kommunerna, men även korpfföreningar från mindre orter kunde få medel. Man har från respondenterna fått kritik för detta framför allt från de föreningar som inte blivit delaktiga i denna satsning. Man

kan ändå försvara Korpens agerande med att det troligen lönar sig att satsa på stora projekt som syftar till att vara ”modellprojekt” för framtida verksamheter. Genom att kunna bygga upp stora projektorganisationer med goda resurser, samt också genomföra kvalificerade utvärderingar kan kunskaper av nya framgångsrika verksamheter dokumenteras för vidare spridning. Trots kritiken har specialidrottsförbundet hållit fast vid sin satsning på större orter och projekt samtidigt som man hävdar att alla har rätt att söka.

Det råder ingen tvekan om att Korpen är ett av de specialidrottsförbund som lyckats med att rekrytera ungdomar i relativt stor utsträckning. Korpens förändrade identitet till att också vara ett ungdomsförbund, har haft en attraktion främst på ungdomar med en ”spontanidrottande” inställning. Att spela exempelvis fotboll och innebandy utan att ha en uttalad ambition att bli elitutövare, är för många ungdomar tilltalande. Dessutom har Korpens ungdomsledare lyckats fånga det som ungdomar vill syssla med i stor utsträckning, eftersom man är ett specialidrottsförbund med olika idrotter.

Det som olika föreningsledare har efterlyst är bl.a. möjligheten att ersätta individer för deras arbetsinsats istället för att de skall arbeta ideellt och man efterlyser en större frihet att använda medlen. Informanterna upplevde sig också ha goda relationer med både med RF på riksidsrottsförbunds nivå och med specialidrottsförbundet på föreningsnivå trots att det också fanns undantag från detta.

I stort har man varit nöjd med medelstilledningen från RF. Korpen har också följt upp sina insatser för specialidrottsförbundsutveckling, trots att effekterna svårare att dokumentera. Det går dock att med vetenskapliga mätmetoder komma åt även denna typ av effekter och här finns anledning att diskutera nya synsätt på projektverksamheternas tillkomst, genomförande och utvärdering dvs det viktigt att utvärderaren kontinuerligt följer ett idrottslyftsprojekt.”

Riksidrottsförbundet

RF:s organisation och huvudmannens intentioner

”När det till stor del överraskande beskedet om Handslaget kom var det uppenbart att idrottsrörelsen inte var helt förberedd på hur man skulle hantera en situation med så mycket pengar inblandade. Detta ledde inledningsvis till intensiva debatter inom rörelsen, där RF centralt, distrikts- och specialidrottsförbund och föreningssidan delvis intog olika positioner om hur och vem som skulle fördela medlen. Även den politiska styrningen diskuterades och det fanns till och med vissa som var beredda att avstå pengarna för att markera idrottsrörelsens oberoende. Så småningom kompromissades fram lösningar som en majoritet kunde acceptera. De strukturer som då etablerades har med mindre modifieringar fortsatt även under Idrottslyftet. De flesta intervjuade ansåg att konstruktionerna, efter vissa initiala problem som informanterna pekat på, fungerat på ett acceptabelt, enligt vissa mycket bra, sätt. Ett viktigt skäl till detta kan troligen vara den skicklighet som ett par personer uppvisat i koordinatorsrollen. Det fanns dock fortfarande på en del håll kritik om alltför låg ambitionsnivå och behov av en större fast projektorganisation för att styra arbetet med Idrottslyftet.”

Fördelning av medel till specialidrottsförbunden

”Det är lätt för enskilda specialidrottsförbund att säga att man blivit orättvist behandlad när det gäller medelstildelning från Idrottslyftet och att fördelningsnycklarna har missgynnat dem. När enskilda specialidrottsförbund velat diskutera förändringar i fördelningssystemet har RF-representanterna uppmanat dem att komma in med förslag, vilket aldrig hänt. Ovanstående resonemang visar att det inte är enkelt att göra förändringar utan att någon annan blir lidande. En generell höjning av åldergränsen för idrottslyftsprojekt, som diskuterats tidigare, borde dock knappast inte ha några nackdelar (förutom att en given kaka skall delas av ett större åldersintervall), men däremot tydligt gynna de specialidrottsförbund som på grund av karaktären på sin verksamhet har ålderdiskriminerats.”

Kontroll, utvärdering och rapportering

”Man hade en i grunden optimistisk syn på specialidrottsförbundens och föreningarnas ärlighet och trodde att det endast var i undantagsfall som medel missbrukades. Man föredrog morot framför piska. Om någon ertappas för fusk är man dock beredd att ta till starka sanktioner. Det verkade också som om det fanns en pragmatisk inställning till kontrollbehovet: en stor och omfattande kontrollapparat kräver större resurser (som skulle tära på de medel som skall delas ut) och man nöjer sig därför med en förhållandevis liten insats.”

”Flera informanter ansåg att departementets återrapporteringskrav var ganska modest hållna och att detta möjligen kan ha återspeglats i ambitionsnivån på de rapporter som årligen har lämnats in till departementet. Dessa bygger till stor del i sin tur på underliggande instansers (från projekt och specialidrottsförbund) rapporter och den kvalitet (som varierar enligt informanterna) som dessa uppvisar. Det betonades också att man inte hade vetenskapliga ambitioner med rapporterna, utan de skulle ses som RF:s bild av verksamheten – utifrån den (ibland bristfälliga) dokumentation man har haft till sitt förfogande - under det gångna året.”

Idrottslyftets effekter och framtid?

”RF-informanterna var oftast mycket generella i sina omdömen och framförde få faktabetonade argument om vad Idrottslyftet hade åstadkommit. De vanligaste verben man använde var ”tycker” och ”tror”. De flesta var medvetna om problemen att få fram ”hårddata” om effekterna och en informant uttryckte till och med oro för att inte LOK-stödet (som kan betraktas som en indikator på effekten) ökat, men ändå verkade alla vara fast övertygade om Idrottslyftets positiva effekter på en abstrakt och nästan metafysisk nivå. Visionerna inför framtiden handlade framför allt om, och här verkade det råda enighet, att höja den bidragsberättigade åldern till 25 år i Idrottslyftet, med vilket man även hoppas kunna bidra till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Andra prioriterade områden som

man ville satsa på var att tydligare försöka komma tillrätta med idrottsavbrotten i tonåren och förstå mekanismerna bakom detta fenomen samt öka insatserna vad gäller att försöka integrera ungdomar med invandrarbakgrund i och genom idrotten. Överhuvudtaget betonades mångfaldsfrågorna starkt.”

Den statliga styrningen av Idrottslyftet

”Det fanns en ganska stor samsyn mellan de synpunkter som framfördes av informanterna i Kulturdepartementet och de som RF:s representanter gav uttryck för. Det är kanske inte så underligt med tanke på att departementets huvudsakliga information kommer från just RF. Informanterna från Kulturdepartementet hade, verkade det, en grundmurad positiv inställning till idrottsrörelsens förmåga att använda de statliga medlen på ett i huvudsak vettigt sätt. Beträffande effekter trodde man att pengarna verkligen gjorde nytta även om man, liksom RF-representanterna, var medvetna om att det var ytterst vanskligt att empiriskt verifiera att Idrottslyftet nått sina centrala mål: att nå fler och få dem att stanna längre. Trots svårigheter att dokumentera måluppfyllelsen tycks man ändå i stort vara nöjd med Idrottslyftets verksamhet.”

Utvärderarnas egna diskussioner:

Utvärderarna delar de utvärderade specialidrottsförbundens syn på behovet av att förändra åldersspannet för Idrottslyftet till att också omfatta unga vuxna (20-25 åringar).

Utvärderarna anser vidare att man bör rekommendera att pengarna i Idrottslyftet satsas på långsiktiga projekt över flera år. Möjligheten att bygga upp kunskaper (och behålla dem) ökar med en sådan strategi. De anser också att om man dessutom kan samarbeta med andra parter (t.ex. andra föreningar i samma eller annan idrott) ökar också sannolikheten att man får stabilitet, kontinuitet och överförbarhet. Endast i enstaka fall bör det vara befogat att ge pengar till ”småprojekt”.

Utvärderarna anser att man bör vara försiktig med centralt styrda ”paket” och framför allt endast använda dem i speciella situationer,

som när man vill nå ut med någon särskild viktig idé. Detta då man tror att ”paketlösningar” stryper egna initiativ och kreativt tänkande på föreningsnivå.

Utvärderarna anser också att det bör satsas på att utveckla de administrativa systemen. Det skulle utveckla nödvändig basfakta för utvärdering samt underlätta för användarna.

GIH – Gymnastik och Idrottshögskolan

GIH hade Riksidrottsförbundets uppdrag att utvärdera badmintonförbundet, bordtennisförbundet, fotbollsförbundet och volleybollförbundet. Utvärderingen byggde dels på analyser av dokument från specialidrottsförbund och föreningar, dels på intervjuer med representanter för specialidrottsförbunden (och i fotbollförbundets fall två specialdistriktsförbund) och fyra eller fem föreningar i varje idrott, vilket sammantaget utgör 18 föreningsbesök.

Övergripande slutsatser

Transformeringsarenan (Specialförbunden – och specialdistriktsförbunden i fotbollens fall)

”Sammanfattningsvis kan man konstatera att målet att öppna dörrarna för fler, på specialidrottsförbundshåll främst inneburit att föreningar ska göra traditionella och direkta rekryteringsinsatser som leder till att barn på olika sätt ska få komma i kontakt med och exponeras för idrotten ifråga. Den bakomliggande tanken har vi berört tidigare och den utgår från att exponering leder till rekrytering. För att få fler att vilja stanna längre har specialidrottsförbunden främst arbetat med indirekta satsningar av olika slag. Satsningarna har riktats mot att utveckla verksamheten så att den på olika sätt håller högre kvalitet och helt enkelt är ”bättre”. Den tanken utgår från att fler vill vara kvar i en sådan verksamhet. Ledordet handlar här om utbildning. Mer och bättre utbildade ledare leder till fler barn och ungdomar (och ledare) som vill stanna längre.

Ett tydligt och återkommande mönster är inledningsvis att specialidrottsförbundens

jämställdhetsrelaterade idrottslyftsarbete ofta bottnat i konventionella och relativt oproblematiserade synsätt på kön och könsmönster. Specialidrottsförbundens jämställdhetsarbete inom ramen för Idrottslyftet skulle i denna mening ha kunnat handla om att ifrågasätta och utmana traditionella könsmönster och stereotypa föreställningar om könen inom den egna idrotten. Det har det oftast inte gjort. Badminton utgör åter delvis ett undantag.

En annan dimension som visserligen är synlig i alla fyra specialidrottsförbunden, men som ändå får sägas vara mycket nedtonad i specialidrottsförbundens idrottslyftsarbete är mångfaldsdimensionen. De fyra specialidrottsförbundens idrottslyftsarbete handlar inte i särskilt hög grad om ”invandrares” eller nysvenskars villkor, möjligheter eller förutsättningar inom idrotten.

Något som också saknas i materialet är ”tvåkönade” jämställdhetsperspektiv. Jämställdhet görs till en tjej- och kvinnofråga i specialidrottsförbunden. I RF:s jämställdhetsplan kopplas dock även killars och mäns idrottande samman med jämställdhet. Jämställdhet handlar om båda könen, och om styrkeförhållandet mellan gruppen pojkar/män och gruppen flickor/kvinnor.

Vad som därtill kan sägas saknas i samtliga specialidrottsförbunds jämställdhets- och jämlikhetsrelaterade idrottslyftsarbete är en mer problematiserande hållning till jämställdhets- och jämlikhetsarbetet i sig. Varför behövs jämställdhets- och jämlikhetsperspektiven överhuvudtaget? Varför behövs flick- och tjejsatsningarna? Det har inte skapats något ”Boys of Badminton” eller någon ”Herrprojekt” (inom fotbollen finns det en satsning som kallas ”Damprojekt”), varför då? Varför behövs inga specifika ”killsatsningar” inom bordtennisen? Vad är det i specialidrottsförbundens egna verksamheter som gör att pojkars och mäns deltagande inte kräver samma typ av satsningar som flickors och kvinnors?

Vidare är även klassrelaterade idéer och per-

spektiv nedtonade i vårt material. Det förs få djuplodande diskussioner i något av specialidrottsförbunden kring om eller varför vissa ”socialgrupper” – människor från olika samhällsskikt, nivåer eller yrkesgrupper, eller med viss utbildningsgrad – är över- eller underrepresenterade i de respektive verksamheterna. Avslutningsvis saknas hbt-dimensionen. Hbt-frågorna är icke-frågor i specialidrottsförbunden. Inga idrottslyftsprojekt har berört eller snuddat vid de här frågorna, och vi kan heller inte se att frågorna diskuterats i specialidrottsförbundens verksamheter. Erbjuder de granskade specialidrottsförbunden en inkluderande och välkomnande atmosfär för hbt-personer?

Tydligt är att Idrotten vill – och innehållet i idéprogrammet – inte på något konkret sätt har legat till grund för utformningen av Idrottslyftets inriktning i de olika specialidrottsförbunden och inte heller i samband med bedömning av projektansökningar.

Tre av specialidrottsförbunden har använt sig av ”paketsatsningar”, det vill säga projekt som har designats av SF:et och som sedan erbjudits till föreningarna inom specialidrottsförbundet (om innehållet i dessa ”paketsatsningar”, se vidare under rubriken ”Fler och mer”). Paketet motiveras från SF:ens sida med att man från centralt håll ”vet vad föreningarna vill ha/behöver” och att handläggningen på detta sätt förenklas så att även mindre och mindre resursstarka föreningar ska få en lättillgänglig möjlighet att få projektmedel. Undantaget är badmintonförbundet. Istället för ”paket” har två projekt på specialidrottsförbunds nivå blivit tongivande i satsningen inom detta SF.

Vår sammanfattande bedömning är att förbunden vinnlägger sig om att ”göra rätt” i sitt arbete med Idrottslyftet – och man gör också rätt utifrån ett mer allmänt perspektiv. Utifrån en något strängare tolkningsram blir emellertid vår slutsats att inget av förbunden vinnlagt sig om att satsningen ska genomsyras av riktlinjerna i Idrotten vill. Kunskaperna om idéprogrammet är alldeles för vaga.”

Realiseringsarenan (föreningsnivån)

”Samtliga föreningsledare vi intervjuat framhåller betydelsen av Idrottslyftet. Stödet är värdefullt och innebär att föreningar kan göra sådana satsningar de som annars inte skulle kunna. De anser inte att pengarna är särskilt styrda utan inriktningen ligger i linje med vad som uppfattas är föreningens uppgifter. En viss motsägelse ligger i dessa konstateranden: Å ena sidan gör alltså Idrottslyftet skillnad och betyder mycket, å andra sidan rimmar målen väl med hur föreningarna arbetar ändå – eller i all fall så som de skulle vilja arbeta. Det sista tillägget är viktigt, då stödet främst har möjliggjort satsningar som föreningar har på sin önskelista men inte tidigare haft resurser till eller mäktat med. Vad som blivit utfallet i mer konkreta termer skiljer sig delvis åt mellan de olika idrotterna, delvis mellan olika föreningar, oavsett idrott. Hur man resonerar runt målet att öppna dörrar för fler verkar mer vara beroende av de olika föreningarnas villkor och traditioner än av specialidrottsförbundens förutsättningar. Att pingis satsat hårt på att placera ut så kallade utomhusbord på strategiskt utvalda platser, har visserligen ingen liknande motsvarighet, vad vi sett, i andra idrotter. Annars är vår uppfattning att föreningarnas arbeten med att rekrytera barn ter sig mer lika än olika i de fyra idrotterna.

Med andra ord så handlar metaforen att öppna dörrarna ofta om att den inte ska vara stängd för någon – om att inte säga nej. Vi skulle säga att det är en viss skillnad mellan de två synsätten. Få frågor sig varför den medlemskader som föreningen har är så homogen, även om det förekommer. Och när vi ställer frågor runt tillgänglighet – hur många flickor i övre tonåren som är med, nya svenskar eller funktionshindrade grupper, etc. så blir svaret oftast att alla är välkomna eller att de har försökt nå ut, men att det är svårt. Svårigheten beror ofta på dem (det finns ett visst ”vi” och ”dom” tänkande) inte är intresserade, slutar snabbt eller har andra traditioner. Att föreningen önskar att fler – och nya grupper – ska delta går det dock inte att ta miste på. Ambitionen är god

och inställningen välvillig, men en vanlig attityd är att det inte är så mycket föreningen kan göra. Problemet ligger hos dem som inte är där, snarare än i den verksamhet föreningen bedriver.

Hur gör man då för att få barn och ungdomar att fortsätta idrotta längre? Ledaren som citerades ovan ger uttryck för att det är betydligt mer komplicerat att få fler att vilja vara med längre. Han inget svar på hur man ska arbeta för att få fler att vilja idrotta längre. Att ungdomar slutar verkar många också se som en naturlig sak och inget de direkt kan påverka; de unga får andra intressen helt enkelt. Att det kan ha att göra med i vilken utsträckning den egna föreningens verksamhet förmår möta de ungas behov och önskemål, diskuteras sällan. På ett sätt kan man därför konstatera att föreningarna bedriver en gigantisk experimentverkstad, men det är inte så ofta som experimenterandet verkar ha föregåtts av en djupare diskussion runt eller reflektion över vad som krävs av verksamheten får att ungdomar ska vilja stanna. Vilka behov och önskemål har ungdomar? Har de något inflytande och känner de sig delaktiga i föreningens verksamhet? Att föreningarna skulle behöva mer systematiskt utvecklad kunskap om hur man går till väga båda för att rekrytera och för att hålla kvar barn och ungdomar, står klart.

Till att börja med kan vi konstatera att det övergripande mönstret är att jämställdhets- och jämlikhetsfrågor givits ett begränsat utrymme i föreningarnas idrottslyftsverksamheter. Precis som på transformeringsarenan har föreningarnas jämställdhets- och jämlikhetsinsatser varit specifika och inte generella.

Något som dock återigen är viktigt att notera är att många föreningsrepresentanter inte skiljer på jämställdhet och jämlikhet. Precis som på transformeringsarenan flyter begreppen ihop, men på realiseringsarenan är mönstret ännu tydligare. Jämställdhet och jämlikhet är samma sak för flera föreningsrepresentanter. Ibland använder föreningsrepresentanterna begreppet jämställdhet för att relatera till

frågor eller fenomen som skulle kunna sorteras in under jämlikhet och vice versa. I linje med vad som sker på specialidrottsförbunds-nivå kokas jämställdhet och jämlikhet ofta ner till en "alla är välkomna"-tanke.

Vad har inte jämställdhet och jämlikhet "blivit" i föreningarna? Ja, återigen ser vi likheter mellan transformerings- och realiseringsarenan. Saknas gör, liksom i specialidrottsförbunden, tvåkönade jämställdhetsperspektiv.

Precis som på specialidrottsförbunds-nivå saknas också mer problematiserande och utmanande jämställdhets- och jämlikhetsansatser i föreningarna: Varför behöver föreningarna överhuvudtaget arbeta med jämställdhet och/eller jämlikhet? Saknas gör även satsningar som utmanar stereotypa och traditionella synsätt på kön och könsmonster.

Även om mångfalds- eller integrationsfrågorna och frågor om funktionshinder varit närvarande och levande i någon enstaka förening i varje idrott, kan vi ändå fortsättningsvis konstatera att sådana frågor inte uppmärksammas i någon mer generell eller genomgripande mening på föreningsnivån.

Vi noterar också att "klassfrågor" på liknande sätt diskuteras i någon enstaka förening, men inte generellt.

Bland de intervjuade föreningsrepresentanterna i samtliga idrotter är Idrotten vill ett i huvudsak okänt begrepp. I den utsträckning man känner till idéprogrammet, så uppfattas innehållet som oproblematiskt. Innehållet i Idrotten vill ter sig därigenom inte som ett instrument för verksamhetsutveckling och -styrning. Flera föreningsrepresentanter uppger att man har policydokument och handlingsplaner i föreningen, men dessa har utarbetats i stort sett utan stöd i idrottens mer övergripande dokument. Även om kopplingarna till dessa dokument är vaga, reflekterar flera föreningsledare över frågor kring idrottens värdegrund. Oavsett idrott blir det helt tydligt att "rätt

person på rätt plats" ytterst kan vara helt avgörande för i vilken utsträckning en förening har kunnat arbeta med Idrottslyftet. Påfallande ofta har den framgångsrika föreningen haft en person med goda administrativa kunskaper och erfarenheter som hållit i ansökan och rapportering, medan andra personer har lett de specifika utvecklingsprojekten."

Utvärderarnas egna diskussioner:

Utvärderarna konstaterar att de under sitt arbete med uppföljningen av Idrottslyftet har slagits av hur sparsmakade riktlinjerna för Idrottslyftet är. De har inte kunna finna några mer fylliga anvisningar till specialidrottsförbunden angående vad det skulle kunna tänkas innebära att "öppna dörrarna för fler" eller att "utveckla verksamheten så att fler väljer att fortsätta längre", och heller inte vad som avses med att satsningarna ska utgå från ett "jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv". Utvärderarna har i sitt arbete stött på ett antal olika tolkningar av begreppen och ser att en eller några övergripande tolkningar skulle vara till stor hjälp för specialidrottsförbunden.

Utvärderarna konstaterar också att en brist på kunskap om vad som får barn att börja, och sluta, med en idrott medför att specialidrottsförbund och föreningar experimenterar med olika försök att få de unga att fortsätta längre. De noterar också att det finns begränsade förutsättningar att kunna avgöra om satsningarna "träffar rätt", eller är effektiva i förhållande till målet att få fler att fortsätta längre.

Om man menar att idrottslyftssatsningen ska betyda något särskilt avseende att öppna dörrarna för fler och så vidare, finns det en stor utvecklingspotential i specialidrottsförbunden. Om man menar att verksamheterna inom specialidrottsförbunden är bra som de är, hamnar fokus mer på hur idrottslyftsmedlen administrerats.

Synen på jämställdhet som något naturligt och relaterat till common sense som finns hos SF:en, finns även i en del föreningar. Dessutom har många föreningsledare klara uppfattningar om hur pojkar och flickor "är",

och dessa uppfattningar är ofta könsstereotypa ("flickor är sociala, pojkar är tävlingsinriktade") varför det är befogat att höja ett varningens finger för att föråldrade idéer om kön återskapas. Ett normkritiskt förhållningssätt, där ledarna frågar sig hur och varför flickor och pojkar "blir" på ett visst sätt, saknas nästan helt. Här finns en stor utvecklingspotential.

Utvärderarna avslutar sin rapport med ett antal utvecklingsförslag som framför allt är riktade till riksidsrottsförbundet och specialidsrottsförbunden. Citat:

"Riksidsrottsförbundet:

- o ta ställning till om satsningar av typen Idrottslyftet syftar till att "göra skillnad" eller stimulera till mer verksamhet med befintlig inriktning;*
- o beakta att den idrottsrörelse som ska realisera satsningen i dagsläget har begränsade förutsättningar för att göra uttömmande uttolkningar av vad satsningen kan tänkas innebära;*
- o beakta att den idrottsrörelse som ska realisera satsningen i dagsläget inte har ett aktivt förhållningssätt till begrepp som jämställdhet och jämlikhet och inte heller till idrottens övergripande idéprogram Idrotten vill;*

Därefter några förslag riktade till SF:

- o lägg ner möda på att göra en uttömmande tolkning av uppdraget;*
- o för ett öppet samtal kring och öka kunskapen om kritiska frågor inom den egna idrotten, till exempel avseende vilka barn och ungdomar "hittar till" idrotten, vilka som fortsätter, hur könsfördelningen ser ut, i vilken utsträckning barn med annan kulturell bakgrund än svensk deltar;*
- o ta ställning till vad begrepp som jämställdhet och jämlikhet ska innebära inom SF:et;*
- o ta ställning till vad idéprogrammet Idrotten vill ska innebära inom SF:et;*
- o i förhållande till de tre föregående punkterna: utveckla ett mer aktivt förhållningssätt till ideologiska och politiska frågor;*

- o agera aktiva agenter för idrottens – såväl idrottsrörelsens som den egna idrottens – måldokument och handlingsplaner gällande frågor om jämställdhet, jämlikhet och värdegrund i kommunikationen med föreningar och individer."*

Ramböll

Ramböll hade Riksidsrottsförbundets uppdrag att utvärdera aspekterna skolsamverkan och tillgänglighet i Idrottslyftet. Utvärderingen hade som primärt syfte att beskriva, värdera och förklara resultatet av skolsamverkan och tillgänglighet på en aggregerad nivå. Samlat syftade utvärderingsinsatsen till att svara på följande övergripande frågeställningar:

- I vilken grad har Skolsamverkan och Tillgänglighet nått sina mål?
- Vad förklarar programmets resultat inom dessa områden?
- Vilka lärdomar kan RF dra av arbetet med Skolsamverkan och Tillgänglighet inför framtiden?

Ramböll genomförde inom ramen för den samlade utvärderingsinsatsen sex enkätundersökningar, vilka gick ut till DF och samtliga projekt som har beviljats medel inom områdena Tillgänglighet och Skolsamverkan vid två tillfällen. Ramböll genomförde vidare intervjuer med centrala företrädare inom RF och besökte sammanlagt sexton projekt på plats.

Övergripande slutsatser

Skolsamverkan och tillgänglighet har gjort stor nytta i föreningarna

"Rambölls övergripande bedömning är att statliga satsningar av den typ som Idrottslyftet utgör är en viktig förutsättning för föreningsidrottens verksamhet och utveckling och därmed för de värden kopplade till fysisk aktivitet och social gemenskap som föreningsidrotten vill bidra till. Idrottsrörelsen bygger i hög utsträckning på ideellt engagemang där de

enskilda föreningarna i regel har begränsade möjligheter till insatser som ligger utanför den löpande verksamheten. För dessa föreningar har Idrottslyftet spelat en central roll som möjliggörare och drivkraft i satsningar på Skolsamverkan och ökad Tillgänglighet. Här finns ett tydligt värde av programmet som relaterar till att bibehålla de medlemmar som redan finns inom idrotten och de grupper idrotten traditionellt lyckats attrahera och behålla. ”

Det samlade avtrycket på samhällsnivå är inte maximalt

”Ramböll bedömer dock att Idrottslyftets samlade avtryck och värde på en samhällsnivå inte har maximerats. Projekten har haft ett stort värde lokalt, men en delförklaring är att projekten har tagit sikte just på behov i den egna verksamheten snarare än på behov hos målgruppen. Idrottslyftet avsåg att göra en skillnad för en viss grupp barn och ungdomar men den har kommit att få en sekundär betydelse åtminstone i de enskilda projekten. Ramböll bedömer att det finns en förbättringspotential som avser programmets samlade träffbild i de projekt som genomförts. Programmet träffar inte där medlen får störst och mest ändamålsenlig effekt:

- o Programmet når inte rätt målgrupp, det vill säga de barn och ungdomar som traditionellt slutar eller inte börjar – däremot har programmet bidragit till att bibehålla de medlemmar man redan har haft
- o Programmet utvecklar inte den ordinarie verksamheten för att adressera de hinder som finns för deltagande i dessa grupper

Mekanismerna som skulle kunna stödja insatsens samhällsvärden har varit för svaga, vilket har gjort att en alltför stor del av programmet har haft lokalt och tidsbegränsat värde.”

Den verksamhetsutvecklande potentialen har inte utnyttjats

”Ramböll bedömer också att den verksam-

hetsutvecklande potentialen i satsningen inte har realiserats. Målsättningar om att nå och behålla fler bland de grupper man traditionellt inte når och traditionellt tappar implicerar en verksamhetsutvecklande ambition. Business as usual fungerar inte – idrottsrörelsen måste förändras i något avseende för att kunna attrahera dessa grupper. Ramböll bedömer att satsningen inte – varken lokalt i föreningarna eller centralt har adresserat den ambition tillräckligt. Idrottslyftet har när det fungerat som bäst, stått för ett alternativ vid sidan om traditionellt idrottande (framförallt i skolsamverkansprojekt) men det har varit avgränsat till de projekten i tid och rum och har inte påverkat föreningarnas verksamhet eller idrottens strukturer. I och med det blir också värdet begränsat till projektens deltagare och kan endast återskapas genom ett ytterligare tillskott av externa medel.”

Den decentraliserade styrmodellen har fört med sig ett antal olösta utmaningar

”Ramböll bedömer att RF:s möjligheter att styra satsningen har kringkurits av flera faktorer som kan spåras till den grundläggande organiseringen och planeringen av satsningen. Breda målsättningar, en svag intern programlogik tillsammans, stuprör i genomförandet, en svag uppföljning tillsammans med en decentralisering av behovsanalys och beslutsfattande har försvårat för RF att driva satsningen åt det håll som de önskat. Det har resulterat i att programmet fått en alltför bred träffbild. Skolsamverkan och Tillgänglighet innehåller i hög grad framgångsrika projekt utifrån ett effektivitetsperspektiv – dvs. de har nått sina målsättningar de har satt inom budgetramarna, men det har inte per automatik lett till det avsedda avtrycket på samhällsnivå.”

Formen för styrning och organisering kan relateras till statens dubbla syn på idrotten

”Idrottslyftet har som program sjösatts för att bidra med en specifik nytta för en specifik målgrupp. Denna ambition avspeglas i programmets målsättningar. Samtidigt har formerna för genomförandet av programmet riggats utifrån en princip om att idrottens värde uppstår

i föreningarna utan behov av central kontroll över projektens inriktning, behovsanalys och relation till programmets mål. Idrottslyftet beskriver i detta avseende den dubbla syn som staten har på idrotten – dvs. å ena sidan som ska leverera ett specifikt värde eller tjänst å andra sidan bidrar till samhälliga värden bara genom att medlemmar mobiliseras. Idrottslyftet kan därför sägas balansera på två skilda principer och denna utvärdering visar att de värden man avsåg att uppnå i programmet inte har nåtts fullt ut med den valda modellen för organisering och styrning. För att maximera framtida satsningars värde menar Ramböll som sin övergripande rekommendation att RF bör frångå den traditionella synen på hur idrotten bidrar med värde och, i dialog med specialidrottsförbunden och föreningarna, ta ett tydligare helhetsgrepp kring satsningens målgrupp, mål och programlogik. Viktigt att understyrka är att detta inte innebär att den decentraliserade styrmodellen helt bör lämnas, då denna har flera fördelar vad gäller enkelhet, flexibilitet och möjligheter till lokal anpassning. Som mer ingående ska diskuteras under kommande avsnitt, handlar Rambölls rekommendation snarare om att tydliggöra programmets övergripande ramverk så att de enskilda projekten har något att haka fast sina mål och aktiviteter i för att säkra ett så samlat och starkt avtryck som möjligt.”

Utvärderarnas egna diskussioner

Utvärderarna för ett intressant resonemang om att Idrottslyftet i för stor omfattning har arbetat i stuprör och skulle ha vunnit på att ha en helhetssyn. Barn och ungdomar väljer att idrotta av en mängd olika anledningar som går på tvärs genom Idrottslyftets insatsområden. Idrottslyftet hade vunnit på ett större samarbete mellan SF, DF och SISU vilka haft olika ansvar under Idrottslyftet.

Ramböll påtalar också att Riksidrottsförbundet har satsat rejält på utvärdering av Idrottslyftet men att dessa utvärderingar endast i mycket begränsad utsträckning har givit stöd för en kontinuerlig bedömning av programmets inriktning och färdriktning. De anser

vidare att de uppföljningar som gjorts av Riksidrottsförbundet (ekonomisk redovisning, rapport om färdigställande av anläggning, och antalet deltagare totalt, etc) inte varit tillräckligt då det saknats ett samlat underlag som visar på framskridandet för hela programmet i termer av måluppfyllelse.

Analysrapport

Vilket var Idrottslyftets uppdrag?

Viktigt att påminna sig om innan man börjar läsa analysdelen är det grunduppdrag som Idrottslyftet har fått av regeringen. Det lyder:

–”Ökade insatser görs för att stötta och uppmuntra specialidrottsförbund och idrottsföreningar att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar och utveckla sin verksamhet så att de fortsätter idrotta högre upp i åldern. Specialidrottsförbunden ges resurser till att utveckla sina idrotter och intensifiera arbetet genom att utveckla strategier, identifiera utvecklingsbehov, bistå med fakta och kompetens samt utvärdera och sprida goda erfarenheter. Ytterligare insatser görs för att öka rekryteringen och utveckling av idrottsledare samt samverkan med skolorna. Allt arbete utgår från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.”⁴

Några förutsättningar för min analys

Mitt uppdrag har varit att göra en analysrapport av de utvärderingar som inkommit till Riksidrottsförbundet och utifrån dessa hitta gemensamma röda trådar och resultat samt att ge en sammanfattad bild av erfarenheterna från Idrottslyftet kopplat till den ursprungliga uppdragsbeskrivningen från regeringen. Syftet med rapporten är att skapa ett lärande dokument och inte att bedöma utfallet av Idrottslyftet.

Läroverken har i sitt utvärderingsarbete varit fria att tillsammans med specialidrottsförbunden forma sitt upplägg och genomförande av

⁴ Regeringsbeslut Ku2007/608/KR

utvärderingen. Det gör att varje utvärdering är unik i sin form. Vissa har valt att arbeta med intervjuer och andra med enkäter. Man har också haft friheten att utifrån grunduppdraget utgå från olika forskningsmetoder samt olika frågeställningar. Det finns givetvis fördelar och nackdelar med ett sådant fritt arbetssätt, vilket jag återkommer till under avsnittet om utvärderingsmetod. Dock har dessa förutsättningar stor betydelse för utfallet och resultatet av min analys. Då varje utvärdering är unik har jag varit tvungen att göra en vidare tolkning av varje resultat och en ännu mer subjektiv bedömning än vad jag initialt trodde skulle vara nödvändigt.

När man läser utvärderingarna bör man också beakta att det har varit frivilligt för specialidrottsförbunden att delta i utvärderingen. Man kan anta att det är de specialidrottsförbund som har en mer positiv syn på Idrottslyftet som också valt att delta i utvärderingarna. Detta har troligtvis betydelse för resultatet.

Jag har i min analys valt att utgå från de slutsatser som varje lärosäte dragit i sin utvärdering samt utvärderarnas egna resonemang. Utifrån materialet har jag sedan sökt efter gemensamma röda trådar och erfarenheter och det är dessa som utgör grunden i min analys. Varje utvärdering innehåller givetvis andra viktiga och intressanta resultat som inte finns med på den aggregerade nivån i denna rapport.

Tolkningen av uppdragsbeskrivningen och synen på Idrottslyftet

Synen på Idrottslyftet

Idrottslyftet kan generellt konstateras ha upplevts som något positivt av samtliga inblandade. Många upplever att Idrottslyftet har skapat möjligheter att utveckla verksamhet inom specialidrottsförbund, distriktsidrottsförbund och föreningar. Det finns en större medvetenhet kring Idrottslyftets syfte och mål än vad som fanns i Handslaget. De barnsjukdomar man upplevde i Handslaget anses ha arbetats bort. Man ser också att det finns en rädsla för att dessa extra medel skulle försvinna och att det skulle minska utvecklingsmöjligheterna. Konstateras kan dock att

Idrottslyftets upplägg medfört en begränsning för vissa specialidrottsförbund då satsningen endast omfattar barn och ungdomar upp till 20 år. Detta har gjort det svårt för specialidrottsförbund som bedriver sin huvudsakliga verksamhet inom t.ex. studentidrotten att hantera Idrottslyftets medel. Dessa specialidrottsförbund uttrycker önskemål att det vore önskvärt att utöka målgruppen till 25 år.

Hur har Idrottslyftets grunduppdrag tolkats i hela organisationen?

Riksidrottsförbundet gav specialidrottsförbunden och föreningarna friheten att själva driva och utforma verksamheten utifrån det grunduppdrag som fanns definierat för Idrottslyftet. En farhåga man kan ha med ett sådant upplägg är att grunduppdraget omtolkas på vägen ner genom organisationen. Generellt kan man säga, utifrån resultatet av utvärderingarna, att så inte har skett. Uppdraget har inte omtolkats och inga större avvikelser har skett. I en av utvärderingarna påtalar man dock att man inte heller anser att specialidrottsförbunden och föreningarna fullt ut utnyttjat denna frihet och på det sättet har inte den fulla potentialen i friheten använts.

Vad som tydligt framkommer är att man saknar en gemensam tolkning kring grunduppdraget för Idrottslyftet. Det finns idag en stor tolkningskillnad i vad man menar med skrivelserna. Vad menar idrottsrörelsen med att öppna dörrarna för fler? Få fler att vilja stanna längre? Arbeta med jämställdhet och jämlikhet? Idrotten Vill? En sådan gemensam tolkning hade kunnat tjäna som utgångspunkt vid formulering av mål och utvecklingsplaner för samtliga inblandade. Återkommer till det senare i analysen.

Synen på upplägget av Idrottslyftet

Det decentraliserade arbetssättet

I grunden uppfattar alla inblandade att det decentraliserade arbetssättet i Idrottslyftet är någonting positivt. Man tycker att besluten ska fattas närmast verksamheten och att friheten för specialidrottsförbunden ska vara stor.

Dock kan man se i utvärderingarna att denna decentralisering också ger ett stuprörstänkande där man sällan samarbetar över gränserna och i vissa fall till och med konkurrerar om medlemmarna.

Decentralisering kräver två saker för att fungera optimalt: En tydlig medskickad tolkning av grunduppdraget samt en kontinuerlig uppföljning. Detta då en tydlig tolkning gör det möjligt för alla att förstå vad man är satt att göra och inom vilka ramar man ska hålla sig. Kontinuerlig uppföljning gör det möjligt att följa projektens utveckling medan de pågår och på så sätt göra korrigeringar om det skulle behövas samt lyfta erfarenheter från ett projekt in i ett annat. Det har saknats eller hade i alla fall behövts förtydligats ytterligare under Idrottslyftets genomförande.

Behovet av en tydlig tolkning av uppdraget är också viktigt i ett decentraliserat arbetssätt då man annars riskerar att det är behovet i den egna verksamheten som styr snarare än behovet hos målgruppen. Många gånger överensstämmer dessa, men inte alltid.

Idrottsrörelsen var bättre förberedd

Idrottsrörelsen hade erfarenhet från arbetet med Handslaget med sig in i Idrottslyftet. Det har gjort att man visste hur man skulle administrera detta och hade upprättade administrativa och personella resurser vilket gjort att många av de problem man upplevde under Handslaget inte blev problem under Idrottslyftet. Möjligtvis kan man fundera på om detta på lång sikt kan leda till en att man rutinmässigt söker medel från föreningarna enligt tidigare års modell och att det kan påverka kreativitet och utveckling.

Administrativa system och problem att analysera

Konstateras kan att man upplever de administrativa systemen som jobbiga. Om det beror på att de i realiteten är svårarbetade eller att man inte lockas av att arbeta med dessa ska stå osagt. Viktigt är dock att ha med sig den synpunkten i det fortsatta arbetet.

I många utvärderingar påtalas också att bristfälliga administrativa system gör det svårt att kunna analysera resultatet av Idrottslyftet och att kunna särskilja satsningen från den reguljära verksamheten.

Specialidrottsförbundens paketlösningar kontra friheten att skapa egna projekt

Några av utvärderingarna pekar på att man ser en större styrning från specialidrottsförbunden gentemot föreningarna kring Idrottslyftets medel. Många specialidrottsförbund har under Idrottslyftet tagit fram färdiga paketlösningar som föreningarna får välja mellan och ansöka pengar för. Specialidrottsförbunden motiverar detta med att det är ett bättre sätt att styra mot målet i Idrottslyftet samt att det underlättar ansökningsförfarandet. Å andra sidan finns det de som menar att färdiga paketlösningar hämmar kreativiteten och initiativrikedomen i föreningarna. En av utvärderingarna påtalar att risken med paketlösningar kan bli att detta blir en del av den ordinarie verksamheten och inte riktas till den målgrupp som Idrottslyftet ska arbeta mot. Det är svårt att utifrån utvärderingarna dra någon generell slutsats kring vilken modell som fungerar bäst. Troligtvis kan båda modellerna tjäna sitt syfte men givetvis också ha sina begränsningar.

Genomförande av Idrottslyftet och hur väl man uppfyllt målen:

Öppna dörrarna för fler barn och ungdomar

Många aktiviteter som genomförts under Idrottslyftet har syftat till att öppna dörrarna för fler barn och ungdomar. Aktiviteter har i stor grad handlat om att se till att barn och ungdomar utsätts för ”exponering” av idrotten för att på så sätt hoppas man locka fler att börja idrotta. Exponeringen har skett genom skolsamverkan eller ”prova på” verksamhet. I många utvärderingar kan man se att föreningar definierar ”öppna dörrar för fler” som att man inte har dörrarna stängda, dvs. alla är välkomna att delta. Man har alltså inte arbetat så aktivt med att söka upp de grupper som traditionellt inte kommer till idrotten utan de anser att man inte utestänger någon som vill komma och delta. Med detta arbetssätt anser

man sig ha öppnat dörrarna för fler och därigenom fullföljt uppdraget. Man kan konstatera att de fortfarande finns en otydlighet och avsaknad av definition inom Idrottsrörelsen av vad man menar med att öppna dörrarna för fler. Är det de grupper som inte alls idrottar idag? Eller är det dem som idrottsrörelsen kan ta hand om, dvs. redan motiverade barn och ungdomar som som ännu inte har hittat rätt idrott? Det har betydelse för val av metod, exponering eller aktivt arbete med de omotiverade, vilket antas kräva mer än exponering för att nå ett aktivt idrottande.

Utveckla befintlig verksamhet så att de fortsätter idrotta högre upp i åldern

Man kan se en tydlig tendens att de flesta specialidrottsförbund och föreningar ser utveckling av den egna verksamheten och föreningen som ett verktyg att få barn och ungdomar att vilja fortsätta idrotta högre upp i åren. Utveckling av verksamheten handlar om träningsläger, ledarutveckling, läger mm. I utvärderingarna kan man se att verksamhetsutvecklingen har lett till att barn och ungdomarna fortsätter att idrotta högre upp i åldrarna. Det är, enligt utvärderingarna, en tydligt synbar förbättringseffekt.

Många specialidrottsförbund och föreningar ser ledarutveckling och ledarutbildning som en mycket viktig nyckel för att kunna utveckla verksamheten. För att inte säga den viktigaste.

Jämställdhet och jämlikhet

När det gäller jämställdhet och jämlikhet så kan man konstatera att det varken genomsyrar utvecklingsplanerna, målen eller de genomförda projekten. Det finns i idrottsrörelsen en okunskap kring vad skillnaden mellan jämställdhet och jämlikhet är. Många tror till och med att det är samma sak. Det finns ett behov av tydliggörande och diskussion kring dessa frågor, vilket har saknats i arbetet med Idrottslyftet. Som ett nästa steg behöver man sedan förstå och bli medveten om varför man ska arbeta med dessa frågor och vilken betydelse de har för idrottsrörelsens utveckling.

Idrotten Vill

Utvärderingsrapporterna konstaterar att man inom specialidrottsförbunden i hög grad är

relativt kunniga och medvetna omkring innehållet i Idrotten Vill. Dock finns det en stor brist när man kommer ner på föreningsnivå. I vissa fall vet man inte ens om att dokumentet finns och att det ska utgöra grund för all verksamhet. Här finns det givetvis ett arbete att göra för idrottsrörelsen.

Har det blivit utveckling eller mer av samma?

Flera utvärderare konstaterar att man har svårt att särskilja det som skett inom Idrottslyftets ram från det som skett inom ordinarie verksamhet. Det gör det svårt att analysera om Idrottslyftet gett avsedd effekt. Många utvärderingar konstaterar att specialidrottsförbunden och föreningarna i Idrottslyftet gjort mer av samma sak snarare än att utveckla och prova nytt. Business as usual skulle man kunna sammanfatta det som.

Att idrottsrörelsen gör det idrottsrörelsen är bra på, behöver det då vara fel? Enligt mitt synsätt behöver det inte vara det. Vi får inte glömma bort att idrottsrörelsen genom åren har varit framgångsrik i sitt arbete och omfattar idag en stor del av våra barn och ungdomar. I utvärderingarna ser vi också att man genom utveckling av verksamheten i föreningarna fått fler barn och ungdomar att stanna kvar längre. Det verkar som att i detta fall fungerar att utveckla det man har och är bra på. Däremot är det mer tveksamt, enligt utvärderarna, om man genom ”mer av samma” lyckats öppna dörrarna för fler barn och ungdomar.

Jag tror att ett arbete kring jämställdhet och jämlikhet är nödvändigt för att öppna dörrarna för fler. Om kunskapen i idrottsrörelsen ökar kring jämställdhet och jämlikhet så formas och utvecklas verksamheten också därefter. Då kommer dörrarna att upplevas öppnare och fler kommer att vilja kliva in.

Utvärdering av Idrottslyftet

Specialidrottsförbunden brister i den löpande utvärderingen av projekten

Tydligt i samtliga utvärderingar är att man ser en brist på löpande uppföljning av projekten från specialidrottsförbunden under

åren. Specialidrottsförbunden har varit dåliga på att kontinuerligt följa upp de projekt man beviljat pengar till. Det är uppföljningen kring uppnådda effekter som saknats. Man upplever också att man gått miste om värdefull kompetens och erfarenhet från varje projekt.

Fördelar och nackdelar med att flera olika aktörer slututvärderar

Det val av utvärderingsmodell som man haft under Idrottslyftet har både för- och nackdelar. Jag kan se ett antal fördelar med denna modell, vilket också var grundtanken när modellen valdes:

- o Den ger möjlighet för specialidrottsförbunden att vara med och påverka utvärderingens upplägg och därigenom få större egen nytta av resultatet
- o Den skapar en möjlighet att få en tydlig koppling mellan utvecklingsplanerna i specialidrottsförbunden och utvärderingar av dessa
- o Den ger möjlighet till ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter mellan de olika specialidrottsförbunden men också mellan forskare och Idrottsrörelsen

Hur väl man uppnått det man önskade med detta val av utvärderingsmetod är svårt att bedöma utifrån det som är skrivet i utvärderingsrapporterna. Enligt min uppfattning behöver en sådan kontroll av utfallet göras av Riksidrottsförbundet.

Utvärderingsmodellen har också ett par tydliga nackdelar:

- o När man så tydligt anpassar utvärderingarna utifrån specialidrottsförbunden önskemål så är dess baksida att man bygger in en svårighet att kunna aggregera erfarenheterna till riksnivå.
- o När utvärderingarna är gjorda med olika val av utvärderingsmetod blir materialet svårt att bearbeta när det ska sammanställas på makronivå. Det tvingar också den gemensamma aggregerade analysen att bli mer subjektiv
- o Som en konsekvens av att lärosätena/Ramböll arbetat enligt olika utvärderingsmodeller varierar också kvaliteten påtagligt vilket gör analysen på makronivå ännu svårare.

Medskick inför framtiden

Jag ska försöka att på enklast möjliga vis göra ett antal medskick inför framtiden. Se dessa medskick i ljuset av min analys och den subjektiva bedömning jag gjort av de sju utvärderingarna. Syftet är skapa ett discussionsunderlag för idrottsrörelsen inför ett fortsatt idrottslyft.

1. Skapa en process i hela idrottsrörelsen där man diskuterar och gemensamt skapar EN tolkning kring Idrottslyftets uppdragsbeskrivning. Här krävs ett omtag och en förnyad diskussion. Frågor som bör diskuteras är:
 - a. Vad menar vi med att öppna dörarna för fler? Vilka ska vi öppna dörrarna för? Hur gör vi det bäst? Vad säger erfarenheterna?
 - b. Vad menar vi med att utveckla verksamheten så att fler stannar kvar?
 - c. Vad lägger vi i orden jämställdhet och jämlikhet hos oss? Hur ser det ut idag? Hur agerar vi framöver?
 - d. Vad skriver vi i Idrotten Vill? Hur ska det tolkas? Vad betyder det?

Här ligger ett stort ansvar på Riksidrottsförbundet att detta arbete görs och att det sedan måste utgöra grunden för allt arbete i specialidrottsförbunden, distriktsidrottsförbunden och i föreningarna.

2. Våga att utifrån diskussionen i punkt 1 också genomföra en gemensam diskussion i idrottsrörelsen kring fördelning av pengar i framtida Idrottslyft. Alla vill givetvis ha så mycket som möjligt men hur används resurserna optimalt? Ska det fördelas enligt de tidigare principerna? Eller ska delar av pengarna fördelas på annat sätt? Ska extra satsningar göras på vissa specialidrottsförbund? Vissa målgrupper?
3. Bibehåll det decentraliserade arbetssättet i framtida Idrottslyft. Det är trots allt i varje specialidrottsförbund, distriktsidrottsförbund och i föreningar som man står närmast verksamheten. Komplettera det decentraliserade arbetssättet med ett

tydligare krav på att specialidrottsförbunden löpande måste utvärdera projekten, för att på så sätt ta vara på erfarenheter. Det bör också ställas krav på att sprida erfarenheterna vidare inom idrottsrörelsen.

4. Stimulera att man samverkar över gränserna mellan distriktsidrottsförbund, specialidrottsförbund och föreningar. Premiera projekt som arbetar över gränserna.
5. Ta en rejäl diskussion kring paketlösningar kontra ”egna projektidéer”. Vilka är riskerna med paketlösningar? Bidrar paketlösningar till att cementera och motverka kreativitet eller inte? Vilka är riskerna och fördelarna med egna projektidéer? Vad säger erfarenheterna?
6. Fundera på hur man motverkar att idrottslyftets medel på lång sikt blir betraktade som en del av den ordinarie verksamheten och inte ett lyft och en extra satsning. Hur stimuleras fortsatt kreativitet och innovation? Hur motverkas slentrian?
7. Se till, oavsett vilken form av utvärderingsmetod som väljs, att resultatet på ett enkelt sätt kan aggregeras upp till riksnivå. Då skapas möjlighet att se ett sammanställt resultat och dra nytta av gemensamma erfarenheter. Det gagnar hela idrottsrörelsen. Ta också en rejäl diskussion kring vad idrottsrörelsen vill få ut av utvärderingen. Vill ni att det sker forskning kring den extra satsningen eller vill ni ha en utvärdering som mer sammanställer ett kvantitativt/kvalitativt resultat? Eller vill ni mer satsa på löpande utvärdering och ett lärande dokument? Låt denna diskussion sedan utforma och styra genomförandet.
8. Se till att man enkelt kan särskilja Idrottslyftets resultat från den ordinarie verksamhetens resultat. Det är viktigt för trovärdheten.
9. Sist men inte minst... Var stolta över det idrottsrörelsen gör och är bra på. Underskatta inte det arbete som

ni redan idag lägger ner som gör att idrottsrörelsen omfattar 22 000 föreningar, 600 000 ledare och drygt 2 miljoner utövare! Kom ihåg att 2/3 av alla pojkar och varannan flicka i åldern 7-15 år redan idag är med i en idrottsförening. Det är viktigt att ni också vårdar dem samtidigt som ni utvecklar nytt!

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Idrottens Hus, 114 73 Stockholm • Tel: 08-699 60 00 • Fax: 08-699 62 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se • Hemsida: www.rf.se